

KRON, Jan: *Likvidace či integrace ? Proces transformace Národní lidové armády do Bundeswehru*. Diplomová práce předložená k obhajobě na Institutu mezinárodních studií UK-FSV, Praha 2008, 96 s. (včetně příloh).

Předložená diplomová práce J. Krona zpracovává důležitou, u nás zcela opomíjenou problematiku transformace resp. začlenění bývalé „Národní lidové armády“ NDR (NVA) do (západo)německého Bundeswehru – s cílem vytvořit „armádu jednoty“, která by byla prototypem, ne-li vzorem i pro ostatní oblasti složitého srůstání obou částí kdysi rozděleného Německa. Práce je – přihlédneme-li k formátu diplomové (magisterské) práce – velmi pečlivě zpracována. Pramennou základnu tvoří dostatečně reprezentativní soubor pramenů a literatury, v nichž absentují samozřejmě stále ještě nedostupné prameny archivní povahy. Metodologie práce je sice formulována explicitně (s.13-14) - jako kombinace historické komparace s politologickou modelací („model byrokratické politiky“ a la P. Zelikow a G. Allison) - vyžadovala by si však možná větší prostor.

V kritice pramenů a literatury postrádám jistou relativizaci legislativy NDR resp. staré SRN v tom smyslu, že je nelze – jak autor nakonec činí – víceméně klást vedle sebe: stará Spolková republika byla bezpochyby právním státem i v této oblasti, zatímco u NDR (Ústava ve znění z r. 1974 a navazující, brzy nato novelizované zákony - Zákon o branné povinnosti, Zákon o obraně země) je nutno vedle zákonných norem zohlednit i čistě stranickou direktivní linii (politbyro SED resp. příslušné oddělení ÚV SED) a její převodní páky v ministerstvu obrany resp. další „mimozákonné“ rozhodovací mechanismy. Na S. 28 ostatně autor konstatuje, že většina západních pozorovatelů označuje bývalou NVA za „Parteiarmee“; v této souvislosti by nebylo od věci, přidat do přílohy organigram NVA, který by přehledně vyjadřoval její strukturu a reálné uplatňování nedílné „vojenskopolitické“, tedy i „velitelské“ pravomoci „*vykonávané dělnickou třídou, pod vedením marxisticko-leninské strany*“ (jak ostatně autor sám na s. 27 cituje z úvodu příslušného zákona).

Recenzentovy výhrady se jinak týkají pouze historických pasáží (např. literaturu o roli NVA při potlačování Pražského jara bylo možno rozhojnit o novější výzkumy), naopak centrální státi práce lze považovat za zdařilé, přehledné a logicky uspořádané. U práce s touto tematikou lze zvláště ocenit i její velmi dobrou, bohužel ne vždy obvyklou jazykovou úroveň. „Chybičky“ se vloudily u překladů některých institucí – např. „Bundeswehrbeauftragte“ Spolkového sněmu SRN není „zmocněncem“, ale spíše (jen) „pověřencem“ této instituce pro záležitosti Bundeswehru – jakýmsi *ombudsmanem*, který umožňuje řešit některé disciplinární záležitosti, šikanu atd. i mimo obvyklý služební postup. Ostatně – s prameny a podklady této instituce mohl autor pracovat mnohem intenzivněji, ve volebním období 1990-1994 totiž úřad zpracovával velké množství stížností a podání z pera bývalých příslušníků NVA. – Drobné korektury oponent uvedl in margine rukopisu, za všechny připomínám jenom faktografický nesoulad mezi daty na s. 64 (2.odst) a tabulkou na s. 48 (4. sloupec). Co vlastně platí ?

Diplomovou práci Jana Krona ovšem doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci – v případě přesvědčivé ústní obhajoby – stupněm „výborně“ (1).

V Mariánských Lázních 20. června 2008